

зарахування коштів на рахунок отримувача. Усі операції, пов'язані з рухом безготівкових грошей, відображаються на банківських рахунках платника та отримувача.

Але електронні гроші переміщуються між електронними гаманцями в інформаційному просторі, не використовуючи рахунків банків. При цьому слід пам'ятати, що переказ коштів на рахунок емітенту (банку та/або небанківської фінансової установи, що здійснює випуск електронних грошей відповідно до чинного законодавства) завжди передусє подальшим операціям з електронними грошима, оскільки останні є забезпеченими зобов'язаннями свого емітенту.

Отже, при оплаті товарів, робіт, послуг фізичні особи та суб'єкти господарювання можуть використовувати різні платіжні інструменти, до яких належать документи на переказ та електронні платіжні засоби. Проте, законодавець розмежовує поняття «електронний платіжний засіб» та «електронні гроші», що вказує на необхідність удосконалення визначення електронного платіжного засобу шляхом його уніфікації. Також в Україні на законодавчому рівні необхідно окремо виділити стадії процесу зарахування електронних грошей шляхом закріплення відступлення права вимоги до емітента, що, в свою чергу, породжує грошове зобов'язання останнього перед користувачем у розмірі пред'явлених ним електронних грошей.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ММІВАІТТІ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Безрутченко С.М., к.е.н., професор кафедри господарсько -правових дисциплін ННІП НАВС
Давидюк Х.В., студент ННІП НАВС

Сьогодні як ніколи серйозною проблемою для подальшого розвитку України є тіньова економіка.

Під «тіньовою економікою» у даний час все більше розуміють усю сукупність економічної діяльності, що не враховує офіційна статистика, і не включають у валовий національний продукт країни, тобто, як економічну діяльність, приховану від оподаткування.

Як органічна складова економіки будь-якого суспільства, «тіньова» економіка являє собою господарсько-комерційну діяльність, яка внаслідок певних причин (інколи і історично виправданих), прагне уникнути державного обліку та контролю. При цьому між офіційною економікою та її тінню є досить «розмита» зона, і критерії виділення «тіньової» економіки у порівняно локальний сектор господарювання мають переважно не стільки економічний, скільки соціально - правовий характер.

Всі роки існування України, як незалежної держави, спостерігалось зростаюче занепокоєння серед економістів та політиків з приводу існування тіньової економіки та негативних тенденцій щодо її масштабів.

В період розбудови незалежної України не тільки відбулося багатократне зростання обсягів тіньової економіки, але і суттєво змінились її функції та соціально -економічні наслідки. Крім, що слід визнати, позитивних наслідків - забезпечення роботою значних верств населення та підняття рівня їх реальних доходів, в більшості ці наслідки негативні - спотворення даних про стан економіки,

структури ВВП, зменшення дохідної частини бюджетів усіх рівнів через несплату податків, інфляційний тиск не облікованої НБУ готівки, створення передумов для нестабільності гривни. Негативно впливає тіньова економіка і на різні сфери суспільного життя - деформація свідомості громадян через отримання доходів поза межами правового поля, погіршення соціального захисту найманих працівників. Руйнівні наслідки має зрощування тіньового капіталу з державним апаратом, зростання корупції, криміналізація суспільства.

Робота значної частки бізнесу й населення у тішовій економіці України викликана незакінченістю реформ у сфері впровадження сучасних ринкових механізмів, що регулюють відносини між бізнесом і державою, а також тотальною корупцією, яка, з одного боку, дозволяє обійти або повністю нейтралізувати функції держави з контролю та керування економікою, а з іншого - використовувати незаконні кошти для підживлення корупції та з її допомогою зводити нанівець боротьбу з нею.

Деякі фахівці пояснюють нинішні великі масштаби тішової економіки в Україні винятково передумовами, сформованими ще при соціалізмі, а інші - що специфіка і масштаби тішової діяльності в сучасній Україні, насамперед наслідок обраної моделі перебудови економіки і суспільства.

За найбільш поширеними оцінками тінізація економіки України вже багато років складає 50-60%. Втім, на думку Варналія З.С., оцінка масштабів тішової економіки в Україні коливаються у межах від 40 до 80 % валового внутрішнього продукту (ВВП) залежно від методу оцінки (наприклад, на основі попиту на гроші чи споживання електроенергії).

Одним із найнебезпечніших наслідків розвитку тішової економіки є недоотримання державою дуже значної частини доходів, що, зокрема, негативно позначається на її здатності здійснювати масштабні інвестиційні й соціальні проекти, призводить до хронічного дефіциту державного бюджету та, як наслідок, до невпинного зростання державного боргу.

Загальноновизнано, що такі масштаби тішової економіки є однією із найсуттєвіших причин економічної кризи в Україні, реально загрожують національній безпеці та демократичному розвитку держави. Досвід свідчить, що деякі країни з метою подолання тішової економічної діяльності ввели заходи державного контролю та жорсткого тиску з боку правоохоронних органів, інші - застосували системні заходи лікування тішової економіки. Однак, незважаючи на те, що жодній державі не вдалося повністю зруйнувати тішову економіку, більшість з сучасних розвинених держав вдалося мінімізувати її масштаби та негативний вплив. Так, зменшенню рівня тішової економіки в першу чергу сприяла боротьба з корупцією, розвиток приватного сектора й громадянського суспільства, створення належних умов для роботи органів влади та безумовне дотримання принципу транспарентності в їх діяльності.

Сьогодні перед українською державою та суспільством антикримінальна антикорупційна люднева революція рішуче поставила завдання припинити або хоча б радикально зменшити негативний вплив цього політико-економічного явища.

видатки на оборону та передислокацію військових частин і членів сімей військовослужбовців на материк.

Політики та наукові експерти єдині думки, що успішно відповісти на найсильніші за усю історію незалежної України загрози та виклики без подолання величезної за своїми масштабами тіньової економіки разом, з нерозривно пов'язаною з нею корупцією, неможливо.

Подолання проблеми тіньової економіки може різко підняти рівень коштів у бюджеті, тим самим Україна зможе подолати економічну кризу, в якій вона зараз перебуває. У цьому контексті, досить важливим є питання щодо повернення коштів від легалізації тіньової економіки та виявлення недоотриманих надходжень в структурі бюджету.

Інтенсивна політика щодо деталізації економіки може вивести Україну на новий рівень економічних відносин і прискорити темпи євроінтеграції та вступу України в ЄС.

БАНКРУТСТВО В УКРАЇНІ: ВИРОК ЧИ ШАНС?

Ковалко О.О., студент магістратури ННПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри господарсько -правових дисциплін ННПП НАВС Тищенко Ю.В.

Банкрутство - це особливий вид припинення діяльності підприємства. З економічної точки зору банкрутство являє собою неспроможність суб'єкта господарювання продовжувати свою підприємницьку діяльність внаслідок її економічної нерентабельності, та безприбутковості. З юридичної ж точки зору це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність і погасити грошові вимоги кредиторів, не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

Впродовж становлення інституту банкрутства, він завжди мав негативний відтінок. Так, наприклад, лексично слово «банкрутство» походить від латинських слів «Бансш» (лава) та «гірш» (зламаний). «Банком» спочатку називалася встановлювана в людних місцях (наприклад, ринки або ярмарки) лава, на якій лихварі проводили свої операції і оформлювали документи. Коли власник такого «банку» розорився, він ламав свою лаву і припиняв свою діяльність. В Київській Русі неплатник або злісний банкрут прирівнювався до злодія. В дореволюційному праві висвітлювалася позиція, що банкрутство є поєднанням неспроможності та злочинних дій незалежно від причинного зв'язку між ними.

У радянському праві періоду нової економічної політики мала місце думка, що сама по собі неспроможність не повинна розглядатися як банкрутство, тобто як соціально небезпечна дія, яка тягне за собою застосування певних заходів соціального захисту.

Проте, на сучасному етапі, банкрутство має й «позитивну» сторону для боржника. Так, у Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» передбачена спеціальна процедура, яка дає шанс підприємству - боржнику уникнути банкрутства і відновити свою платоспроможність, а саме - санація. Ця процедура є системою заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, яка спрямована на